

Sygn. akt III Ca 1586/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia Sądu Okręgowego Magdalena Balion - Hajduk

Roman Troll

Marcin Rak

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2021r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Poradni na (...) spółki jawnej w Z.

przeciwko (...) Spółki Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrzu

z dnia 13 sierpnia 2019r., sygn. akt VIII C 181/19

1. uchyła wyrok w części dotyczącej żądania zasądzenia kwoty 26 045,89zł (dwadzieścia sześć tysięcy czterdzieści pięć złotych i osiemdziesiąt dziewięć groszy) i w tym zakresie postępowanie umarza;

2. oddala apelację;

3. zasądza od powódki na rzecz pozwanej 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

SSO Marcin Rak SSO Magdalena Balion - Hajduk SSO Roman Troll

Sygn. akt III Ca 1586/19

Uzasadnienie punktu 1 wyroku

Powódka w swojej apelacji zmieniła swoje żądanie, domagając się zmiany wyroku i zasądzenia na jej rzecz kwoty 48 293,41zł wraz z ustawowymi odsetkami w miejsce żądanej dotychczas kwoty 74 339zł. . Stanowisko to Sąd Okręgowy potraktował jako ograniczenie żądania i cofnięcie powództwa w części.

Z tej przyczyny Sąd odwoławczy uchylił wyrok w zakresie różnicy pomiędzy żądaniem zgłoszonym w pozwie i żądaniem apelacji, co wyniosło 26 045,89zł. W tym zakresie postępowanie należało umorzyć.

Sąd Okręgowy, mając powyższe na uwadze na mocy art. 386 § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2019r. Sąd Rejonowy w Zabrzu oddalił powództwo Poradni na (...) Spółki Jawnej w Z. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o zasądzenie kwoty 74.339 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej koszty procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka zawarła z (...) Sp. z o.o. w W. umowę leasingu, której przedmiotem był samochód marki V. (...). 12 października 2018 roku doszło do kolizji drogowej, w której uszkodzony został przedmiot leasingu, a której sprawca posiadał ubezpieczenie OC u pozwanej. Szkoda została zgłoszona, a ubezpieczyciel po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, stwierdził szkodę całkowitą, gdyż przewidywane koszty naprawy pojazdu przekraczały jego wartość rynkową.

W dniu 7 grudnia 2018 roku powódka zawarła z A. K. umowę najmu pojazdu zastępczego. W umowie nie wskazano okresu jej obowiązywania, jedynie w § 4 określono, że najemca będzie płacić wynajmującemu czynsz najmu w wysokości 10.080 zł.

Decyzją z dnia 13 grudnia 2018 roku ubezpieczyciel wypłacił odszkodowanie na rzecz (...) Sp. z o.o. (właściciela pojazdu) w kwocie 92.072,57 zł jako wartość szkody całkowitej w pojeździe.

Umową z dnia 14 grudnia 2018 roku właściciel pojazdu, tj. (...) Sp. z o.o. sprzedał na rzecz (...) Sp. z o.o. samochód osobowy V. o nr rej. (...) za cenę 57.640,80 zł (46.862,44 zł netto).

W dniu 28 grudnia 2018 roku powódka zawarła z (...) Sp. z o.o. porozumienie do umowy leasingu, w którym strony uznały kwotę odszkodowania należnego finansującemu od korzystającego w związku z rozliczeniem umowy leasingu w wysokości 54.675,07 zł, kwotę otrzymaną przez finansującego od ubezpieczyciela (pozwanego) tytułem odszkodowania za szkodę całkowitą w pojeździe w wysokości 92.072,57 zł oraz kwotę otrzymaną przez finansującego ze sprzedaży pozostałości przedmiotu leasingu w wysokości 46.862,44 zł. Nadto strony dokonały rozliczenia, a finansujący zobowiązał się do wystawienia korzystającemu noty uznaniowej w wysokości 84.259,94 zł.

Powódka domagała się od pozwanej wypłaty odszkodowania, jednakże wobec wygaśnięcia umowy leasingu i zawarcia przez powódkę z finansującym porozumienia z dnia 12 października 2018 roku pozwana odmówiła wypłaty odszkodowania powodowi.

Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie gdyż z porozumienia zawartego pomiędzy (...) Sp. z o.o. a powodem w dniu 28 lutego 2018 roku, wynika, że strony uznały kwotę odszkodowania należnego finansującemu od korzystającego w związku z rozliczeniem umowy leasingu w wysokości 54.675,07 zł, kwotę otrzymaną przez finansującego od pozwanego tytułem odszkodowania w wysokości 92.072,57 zł oraz kwotę otrzymaną przez finansującego ze sprzedaży pozostałości przedmiotu leasingu w wysokości 46.862,44 zł. Z noty uznaniowej, a także oświadczenia pełnomocnika powoda złożonego na rozprawie w dniu 30 lipca 2019 roku, wynika natomiast, że leasingodawca przełał na konto powoda kwotę 84.259,94 zł.

W myśl art. 709⁵ k.c. jeżeli po wydaniu korzystającemu rzecz została utracona z powodu okoliczności, za które finansujący nie ponosi odpowiedzialności, umowa leasingu wygasa (§ 1). Jeżeli umowa leasingu wygasła z przyczyn określonych w § 1, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i wygaśnięcia umowy leasingu oraz z tytułu ubezpieczenia rzeczy, a także naprawienia szkody (§ 3).

Finansującemu – jako właścicielowi pojazdu – należne było odszkodowanie od ubezpieczyciela, jednakże kwota odszkodowania z tytułu szkody na przedmiocie leasingu oraz kwota uzyskana z tytułu sprzedaży jego pozostałości, zgodnie z art. 709⁵ § 3 k.c., należne były finansującemu jedynie do wysokości rat leasingowych, zaś w pozostałym zakresie winne zostać wypłacone korzystającemu. Mając to na uwadze, Sąd Rejonowy uznał, że zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy (...) Sp. z o.o. a powódka wszelkie rozliczenia zostały dokonane prawidłowo. Powódka nie przedstawiła jakiegokolwiek dowodu wykazującego, że zapłaciła leasingodawcy kwotę 54.675,07 zł netto oraz kwotę 369,00 zł brutto tytułem opłaty manipulacyjnej – co razem dało kwotę 67.619,34 zł. Ponadto nawet gdyby powódka wykazała, że uiściła na rzecz finansującego kwotę 67.619,34 zł to winna wystąpić ewentualnie z pozwem o bezpodstawne wzbogacenie przeciwko finansującemu, który błędnie dokonał rozliczenia odszkodowania i zatrzymał nienależną mu część, a nie przeciwko ubezpieczycielowi sprawcy szkody, który dokonał wypłaty odszkodowania jako wartości szkody całkowitej.

Sąd podkreślił również, że z mocy art. 361 § 1 k.c. ubezpieczyciel odpowiada w granicach normalnych następstw działania sprawcy szkody i z tego obowiązku się wywiązał, wypłacając odszkodowanie na rzecz właściciela pojazdu w kwocie 92.072,57 zł jako wartość szkody całkowitej.

Sąd pierwszej instancji wskazał też, że powództwo w zakresie d najmu samochodu zastępczego nie zostało wykazane. Z umowy najmu przedłożonej do pozwu nie wynika okres najmu, a kwota za najem wskazana w umowie różni się od kwoty wskazanej w uzasadnieniu pozwu. Nie sposób wyliczyć opłaty za najem za dobę, albowiem z umowy poza kwotą nie wynika okres najmu. Ponadto pozwana wypłaciła tytułem najmu pojazdu zastępczego kwotę 11 451,30 zł za okres od dnia zdarzenia do dnia 4 grudnia 2018 roku.

Powódka w apelacji zaskarżyła wyrok w całości, wnosząc o zmianę wyroku i zasądzenie na jej rzecz 48 293,41zł z ustawowymi odsetkami ewentualnie o uchylenie wyroku i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów postępowania tj. :

- art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną ocenę dowodu w postaci dokumentu „zamówienia nr (...)” z powiązaniu tego dokumentu z umową leasingu z 28 stycznia 2017r. , w sytuacji gdy umowa ta miała związek z umową najmu samochodu z 7 grudnia 2018r., a nie z umową leasingu, błędne ustalenie przez Sąd pierwszej instancji, że strony umowy leasingu dokonały rozliczenia z tytułu łączącej je umowy,

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i 3 k.p.c. przez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na błędnym ustaleniu, że powódka nie wykazała poniesienia szkody wyrządzonej w wyniku kolizji drogowej i że nie doszło do bezpośredniej szkody leasingobiorcy samochodu. Ponadto z tytułu porozumienia zawartego z leasingodawcą naliczono opłatę manipulacyjną 369 zł brutto, co stanowi szkodę powódki,

- art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 210 § 2 k.p.c. i 212 § 1 k.p.c., 229 k.p.c. i 230 k.p.c. przez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów oraz zasady domniemania przyznania faktów polegające na nieustaleniu przez sąd, że pozwany nie zaprzeczył twierdzeniu powoda dotyczącym wysokości i okoliczności powstania szkody przyznając, że w ramach naprawienia szkody zapewnił mu samochód zastępczy, opłacając najem na rzecz osoby trzeciej, tym samym uznał zasadność powództwa w części,

- art. 233 § 1 k.p.c. w związku z 232 k.p.c. i 248 § 1 k.p.c. w związku z 253 k.p.c., 187 § 2 pkt. 4 k.p.c. i 208 § 1 pkt 5 k.p.c. przez niezaządanie na rozprawie dodatkowych dokumentów znajdujących się u leasingodawcy oprócz doręczonych w wykonaniu zarządzenia sądu i obciążenie tym zaniedbaniem powoda, w sytuacji kiedy strona przedstawiła sądowi wszystkie dokumenty, którymi dysponowała stanowiące dowód faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, dowolną ocenę porozumienia z 28 grudnia 2018 roku do umowy leasingu oraz umowy najmu samochodu z 7 grudnia 2018 roku,

- art. 98 k.p.c. w związku z 108 k.p.c. przez zastosowanie i błędne ustalenie, że w sprawie nie mogło mieć zastosowania zasada słuszności z art. 102 k.p.c.

Powódka zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, to jest art. 9 ust. 1 i 2, art. 9a, art. 13 ust. 1 i 3 i art. 19 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym, Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz art. 361 § 1 k.p.c.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie mogła odnieść skutku.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji oraz podstawę prawną i unikając zbędnych powtórzeń przyjmuje je za własne.

Powódka, jako strona inicjująca proces, jest obowiązana do udowodnienia wszystkich twierdzeń pozwu, w oparciu o które sformułowała swoje roszczenie. Powinność taka wynika wprost z treści art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Reguła ta znajduje również swój procesowy odpowiednik w treści art. 232 k.p.c., w świetle którego to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Oznacza to, że sąd nie jest odpowiedzialny za wynik postępowania dowodowego, a ryzyko nieudowodnienia podstawy faktycznej żądania ponosi powód.

Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił, iż to na stronie powodowej ciążył obowiązek wykazania zgodnie z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. wysokości poniesionej szkody.

Wbrew twierdzeniom apelacji powódka nie przedstawiła dokumentu, z którego wynikałoby, że poniosła koszty opłaty manipulacyjnej za zawarte z leasingodawcą porozumienie, nie wykazała także kosztów poniesionych z tytułu najmu pojazdu zastępczego. Sąd Rejonowy prawidłowo wskazał, że z umowy najmu zawartej w dniu 7 grudnia 2018r. wynika, że wynajmujący oddaje w najem powódce samochód marki M. (...) za kwotę czynszu 10 080zł. Formularz umowy w miejscu w którym wskazano, że umowa zostaje zawarta „na okres od dnia.... do dnia.....” nie został wypełniony. Nie można zatem na tej podstawie ustalić jakie koszty powódka poniosła z tytułu najmu pojazdu zastępczego w okresie, w którym na skutek wypadku nie mogła korzystać z pojazdu, który uległ uszkodzeniu i zakresu, w którym pozwana nie wypłaciła już odszkodowania z tego tytułu.

W pozostałym zakresie zarzuty apelacji także nie mogły odnieść skutku.

Chybiony był zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Ramy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymogami prawa procesowego, doświadczeniem życiowym oraz regułami logicznego myślenia, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonując wyboru określonych środków dowodowych i ważąc ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 14 sierpnia 2012r. III AUa 620/12). Stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Z tych względów za niewystarczające należy uznać przekonanie strony o innej niż przyjęta przez Sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i o ich odmiennej ocenie niż ocena dokonana przez Sąd (Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyrokach: z dnia 1 marca 2012r. I ACa 111/12; z dnia 3 lutego 2012r., I ACa 1407/11). Jeżeli zatem Sąd, ze zgromadzonego materiału dowodowego, wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 8 lutego 2012r.; I ACa 1404/11). Co więcej dla skuteczności tak podniesionego zarzutu nie można poprzestać na stwierdzeniu, że dokonane ustalenia faktyczne są wadliwe, odnosząc się do stanu faktycznego, który w przekonaniu

skarżącego odpowiada rzeczywistości. Niezbędne jest wskazanie przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie Sądu w zakresie ustaleń. Skarżący powinien zwłaszcza wskazać, jakie kryteria oceny zostały naruszone przez Sąd przy analizie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im taką moc przyznając. Biorąc pod uwagę wskazane wyżej kryteria nie sposób przypisać Sądowi Rejonowemu uchybień, które pozwalałyby na korygowanie poczynionych przez ten Sąd ustaleń faktycznych.

Wbrew stanowisku apelującego porozumienie powódki i leasingodawcy z 28 lutego 2017r. w punkcie 6 stanowi, że po wykonaniu postanowień porozumienia strony uznają umowę w zakresie przedmiotu leasingu za zakończoną i rozliczoną, a korzystający oświadcza ponadto, że zrzeka się wobec finansującego wszelkich ewentualnych roszczeń z tytułu umowy w zakresie objętym porozumieniem. Roszczenie, które powódka kieruje do pozwanego ubezpieczyciela wynika, ogólnie rzecz ujmując, z przekonania powódki, że pozwany w ramach swojej odpowiedzialności z tytułu umowy od odpowiedzialności cywilnej za skutki wypadku drogowego zawartej ze sprawcą wypadku ponosi także odpowiedzialność za szkodę wynikającą z tego, że powódka jako korzystający w ramach umowy leasingu samochodu zapłaciła więcej niż skorzystała na umowie leasingu. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, że takie roszczenie powódka mogłaby kierować wyłącznie pod adresem leasingodawcy. Pozwana jako ubezpieczyciel od odpowiedzialności cywilnej sprawy wypadku zgodnie z art. 361 § 1 k.p.c. ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Sąd odwoławczy podziela stanowisko zawarte w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 stycznia 1997 r. sygn. I ACa 81/96 oraz z dnia 18 stycznia 2006 r., sygn. I ACa 756/05, że nie pozostaje w związku przyczynowym - w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. - z działaniem sprawcy wypadku szkoda powoda wynikająca z tego, że samochód, który uległ zniszczeniu wskutek wypadku, był przedmiotem umowy leasingu. Niezależnie od tego, jak strony umowy leasingu ukształtowały swoje prawa i obowiązki w przypadku utraty samochodu, który był przedmiotem tej umowy, szkoda stąd wynikająca nie jest normalnym następstwem działania sprawcy wypadku.

Z tych przyczyn podniesione w apelacji zarzuty zmierzające do obciążenia ubezpieczyciela stratami poniesionymi przez powódkę z tytułu zakończonej umowy leasingu nie mogły odnieść skutku.

Brak także podstaw do zastosowania w zakresie orzeczenia o kosztach procesu regulacji z art. 102 k.p.c. Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował art. 98 k.p.c., który statuuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca proces zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zasada ta może jednak doznać wyłomu w wypadkach szczególnie uzasadnionych, w których stosownie do regulacji prawnej zawartej w art. 102 k.p.c., Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Art. 102 k.p.c. urzeczywistniający zasadę słuszności, jako wyjątkowy nie konkretyzuje „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do Sądu, który winien mieć na względzie całokształt okoliczności konkretnej sprawy i zasady współżycia społecznego. Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez Sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące na „zewnątrz” procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony (zob. Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, tom I, pod red. prof. dr hab. T. Erecińskiego, WP LexisNexis, Warszawa 2002, k.268).

W aspekcie przywołanych kryteriów uznać należy, że w sprawie nie wystąpił wypadek szczególnie uzasadniony, przemawiający za nieobciążaniem pozwanej kosztami odwoławczymi.

Na marginesie wskazać należy, że jak wynika z apelacji powódka zaskarżyła wyrok w całości, a zatem wartość przedmiotu sporu wyniosła 74 339zł i od tej kwoty powódka uiściła opłatę od apelacji.

Sąd Okręgowy, biorąc powyższe pod uwagę, na mocy art. 385 § k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 sentencji, a o kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c., a złożyło się na nie wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 1800zł.

SSO Marcin Rak SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Roman Troll